

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně **M. F.**, zastoupené JUDr. Robertem Jehnem, advokátem se sídlem Praha 1, Washingtonova 1567/25, proti žalovanému **Krajskému úřadu Středočeského kraje**, se sídlem Praha 5, Zborovská 11, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2013, č. j. 46 A 23/2012 - 171,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2013, č. j. 46 A 23/2012 - 171, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 6. 1. 2012, č. j. 205015/2011/KUSK, ve znění opravného rozhodnutí ze dne 16. 5. 2012, č. j. 078435/2012/KUSK (dále jen „napadené rozhodnutí“), zamítl žalovaný odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Kolín (dále jen „vodoprávní úřad“) ze dne 25. 8. 2011, č. j. OZPZ 60484/2011, kterým byl panu M. T. povolen odběr podzemní vody podle § 8 odst. 1 písm. b) bodu 1. zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon“), a to pro potřeby zásobování rodinného domu vodou na dobu životnosti vodního díla, a dále mu bylo podle § 15 odst. 1 vodního zákona a podle § 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) povoleno zřízení vodního díla – stavby domovní vrtané studny upravené pro motorové čerpání o hloubce 20 m a průměru zárubnice 200 mm na pozemku parc. č. X., obec X. Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně, která byla účastnicí tohoto řízení, žalobou u Krajského soudu v Praze; ten žalobu rozsudkem ze dne 21. 5. 2013, č. j. 46 A 23/2012 - 171, zamítl.

Žalobkyně v žalobě namítala, že od vodoprávního úřadu nedostala žádné informace k provedení vrtu ST-10, a nebylo jí dovoleno pořídit si ze spisu kopie; z toho důvodu se nemohla vyjádřit k řízení. Krajský soud konstatoval, že v pořadí první rozhodnutí

vodoprávního úřadu v této věci bylo zrušeno rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 5. 2011, č. j. 046051/2011/KUSK, právě z důvodu, že žalobkyně nebyla dostatečně informována o probíhajícím vodoprávním řízení a že vodoprávní úřad porušil § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Krajský soud zhodnotil průběh správního řízení po zrušení prvního rozhodnutí a dospěl k závěru, že práva žalobkyně jakožto účastnice řízení již byla dodržena. Současně se zahájením nového projednání věci vodoprávní úřad opatřením ze dne 20. 6. 2011 stanovil termín pro uplatnění námitek a připomínek ve lhůtě 12 dnů od doručení oznámení. Tuto lhůtu považoval krajský soud za přiměřenou, neboť všichni účastníci i správní orgány byli již s věcí seznámeni, protože řízení bylo zahájeno podáním pana T. ze dne 27. 9. 2010. Následně, dne 18. 7. 2011 obdržel vodoprávní úřad přípis žalobkyně, ve kterém žádala o zaslání potřebných informací, *jak žádala již dříve*, aby se mohla k věci vyjádřit. Vodoprávní úřad jí zaslal dne 2. 8. 2011 oskenovaný hydrogeologický posudek prostřednictvím datové zprávy. K námitce žalobkyně obsažené v přípise ze dne 16. 7. 2011, že se zahájením nového řízení očekávala, že bude nyní dostatečně informována, aby se ve věci mohla vyjádřit a že pouhé nahlédnutí do dokladů jí jako laikovi nestačí, krajský soud uvedl, že § 38 odst. 4 správního řádu zaručuje účastníkovi řízení právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu na žádost účastníka, ale neukládá mu, aby umožnil účastníkovi pořizovat si sám kopie spisu nebo aby zasílal kopie spisu každému z účastníků. O pořízení kopie určité listiny či části spisu musí účastník správní orgán požádat. Ve správním spisu přitom není žádný záznam, že by žalobkyně o pořízení kopie konkrétní listiny správní orgán požádala. Krajský soud podotkl, že k tomu, aby se účastník řízení seznámil se správním spisem, slouží především institut nahlížení do spisu. Vodoprávní úřad dal před vydáním rozhodnutí žalobkyni možnost vyjádřit se, a to ve lhůtě pěti dnů; na výzvu žalobkyně reagovala. Vodoprávní úřad tedy neporušil procesní práva žalobkyně, protože jí dal možnost nahlížet do spisu a přitom nebyl povinen jí zasílat kopie dokladů.

Tvrzeními žalobkyně, obsaženými v bodech 2 a 3 žaloby, se krajský soud nezabýval, neboť je nepovažoval za žalobní body; neobsahovala totiž tvrzení, v čem spočívá nesprávnost napadeného rozhodnutí, ale šlo pouze o vyjádření ke správnímu řízení.

Na soudním jednání žalobkyně namítala, že správní orgány nezjistily dostatečně skutkový stav. Touto námitkou se krajský soud nezabýval s tím, že jde o opožděně uplatněný žalobní bod. K opakovaným námitkám žalobkyně, které se týkaly hydrogeologického posudku, krajský soud uvedl, že stavební zákon výslovně stanoví, že v řízení o povolení k odběru podzemní vody není vlastník sousední stavby účastníkem řízení.

Rozsudek krajského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, odvolávající se na důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka především upozorňuje, že s obdobnou věcí již byla jednou u Nejvyššího správního soudu úspěšná, a sice v řízení vedeném pod sp. zn. 2 As 142/2012. Dle jejího názoru tak lze, s ohledem na podobný průběh soudního řízení, vztáhnout závěry vyjádřené v citovaném rozsudku i na nyní projednávaný případ.

Dále stěžovatelka uvádí, že od počátku soudního řízení nebyla zastoupena advokátem, neboť se domnívala, že je schopna v řízení vystupovat samostatně, a to z důvodu obeznámenosti se skutkovým stavem věci. Nicméně například o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě rozhodl krajský soud až zhruba po dvou měsících s tím, že jej zamítl pro jeho nedostatečné odůvodnění; stěžovatelku přitom ani nevyzval, aby svůj návrh doplnila.

pokračování

K upřesnění a opravě žaloby stěžovatelka vyzvána byla a této výzvě dostála. Žalobní body byly dále specifikovány prostřednictvím zvoleného advokáta, a to ve vyjádření ze dne 16. 5. 2013. Touto argumentací se však krajský soud vůbec nezabýval, pouze na jednání uvedl, že důvodem je její opoždění uplatnění. Stěžovatelka má však za to, že se jednalo o upřesnění a vysvětlení žalobních bodů, které již byly v žalobě uvedeny. Dále se krajský soud žalobou zabýval pouze v rozsahu důvodů uvedených pod jejím bodem 1; tvrzeními pod body 2 a 3 se nezabýval, protože je nepovažoval za žalobní body. V tom případě však měl stěžovatelku vyzvat k jejich upřesnění. Krajský soud se nezabýval ani námitkou nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Stěžovatelka je přesvědčena, že již v žalobě bylo dostatečně srozumitelně uvedeno, že se obává ztráty vody ve své studni, bude-li povolena stavba studny jejího souseda. V žalobě také uvedla, že zpochybňuje znalecký posudek a ohledně důvodů odkázala na své vyjádření ze správního řízení, které k žalobě přiložila; zde je uvedeno, že nesouhlasí se závěry znaleckého posudku, což konkrétně odůvodnila s tím, že vzniká otázka, zda její studna nebude ovlivněna studnou povolovanou. Na jednání před soudem pak stěžovatelka uvedla, že k ovlivnění její studny skutečně došlo. Ani tím se krajský soud nezabýval s odůvodněním, že jde o námitku uplatněnou opožděně. Krajský soud také vůbec nepřihlédl k dokumentům, na které odkazovala žaloba; takový postup je v rozporu s názorem vysloveným v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. 26 Cdo 4940/2007, dle kterého vyličení rozhodujících skutečností může mít - zprostředkovaně - původ i v odkazu na listinu, kterou žalobce - coby důkaz - připojí k žalobě a na kterou v textu žaloby výslovně odkáže.

Stěžovatelka poukazuje také na to, že předcházející správní řízení bylo posuzováno i Veřejným ochráncem práv, který dospěl k závěru, že postup správních orgánů byl nezákonný a tato nezákonnost byla ve zprávě o šetření specifikována. I na tyto závěry odkazovala stěžovatelka ve vyjádření ze dne 16. 5. 2013, přičemž příslušnou zprávu přiložila jako přílohu. Krajský soud tato tvrzení vůbec nezohlednil a žádným způsobem se s nimi nevypořádal. V právním státě by přitom měl soud dostatečně odůvodnit, proč se se závěry Veřejného ochránce práv neztotožňuje.

Jelikož se krajský soud vůbec nezabýval shora uvedenými tvrzeními a žalobními body, považuje stěžovatelka jeho rozsudek za nepřezkoumatelný [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Závěrem stěžovatelka uvedla, že z opatrnosti podává kasační stížnost i z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., přičemž požádala, aby jí zdejší soud, v případě, že bude napadený rozsudek přezkoumávat i z těchto důvodů, stanovil lhůtu pro doplnění odůvodnění kasační stížnosti.

Stěžovatelka dále zaslala zdejšímu soudu listiny, z nichž většinu již předložila ve správním řízení i před krajským soudem. Nově předložila listinu nazvanou „*Rozšířený průběh události*“, v níž obsáhle rozepisuje časový sled správního a soudního řízení. Ve vztahu k soudnímu řízení zde stěžovatelka upozorňuje na to, že v písemném vyhotovení rozsudku je uvedeno jiné složení senátu než na protokolu o jednání.

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s rozsudkem krajského soudu a navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Přitom přihlédl i k důvodům, které je povinen zkoumat z úřední povinnosti podle § 109 odst. 4, věta za středníkem s. ř. s. Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost je důvodná.

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda řízení před krajským soudem nebylo zatíženo zmatečností. Ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., spočívá zmatečnost řízení před soudem v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce. S ohledem na upozornění stěžovatelky na možný rozpor v obsazení krajského soudu při projednání a rozhodování věci, je nutné primárně posoudit tento aspekt věci (k tomu je kasační soud ostatně povinen i z úřední povinnosti - viz § 109 odst. 4, věta za středníkem s. ř. s.); pokud by se tato pochybnost ukázala jako pravdivá, jednalo by se bez dalšího o důvod pro zrušení rozsudku krajského soudu.

Z obsahu soudního spisu se podává, že přípisem ze dne 26. 4. 2012 byla stěžovatelka poučena, že její právní věc projedná a rozhodne specializovaný senát 46 A; složení tohoto senátu i senátu zastupujícího je dáno rozvrhem práce. Dne 3. 7. 2012 rozhodl senát 46 A složený z předsedkyně senátu Olgy Stránské a soudců JUDr. Milana Podhrázkého a JUDr. Dalily Marečkové, že se návrh na přiznání odkladného účinku žalobě zamítá (usnesení na č. l. 71). Dne 2. 4. 2013 proběhlo jednání před senátem složeným z Olgy Stránské (předsedkyně senátu) a soudců JUDr. Milana Podhrázkého a JUDr. Dalily Marečkové. Dle protokolu o jednání bylo bezprostředně po jeho zahájení rozhodnuto o odročení na 21. 5. 2013, a to za účelem předvolání M. T., který by mohl být potenciálně osobou zúčastněnou na řízení. Další jednání proběhlo dne 21. 5. 2013; zde senát složený z předsedkyně senátu Olgy Stránské a soudců JUDr. Milana Podhrázkého a Mgr. Jitky Zavřelové vynesl rozsudek, kterým byla žaloba zamítnuta. V písemném vyhotovení rozsudku se pak v jeho záhlaví na č. l. 171 uvádí, že krajský soud ve věci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Olgy Stránské a soudců JUDr. Milana Podhrázkého a JUDr. Dalily Marečkové. Z uvedeného je na první pohled zřejmé, že v průběhu projednávání žaloby došlo ke změně v obsazení senátu; existuje též zjevný rozpor mezi údajem o protokolu z jednání ze dne 21. 5. 2013 a písemným vyhotovením zde vneseného rozsudku, pokud jde o obsazení soudu.

Podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod platí, že *nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudu. Příslušnost soudu a soudce stanoví zákon*. Vnitřní organizaci soudů a pravidla pro přidělování jednotlivých věcí k projednání a rozhodnutí upravuje § 40 a násl. zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů. Z pohledu posuzované věci je podstatné, že základem vnitřní organizace soudu jsou soudní oddělení vytvořená podle senátů nebo samosoudců. Rozdělení jednotlivých věcí, které mají být u soudu projednány a rozhodnuty, do soudních oddělení se řídí rozvrhem práce. Rozvrh práce vydává na období kalendářního roku předseda soudu po projednání s příslušnou soudcovskou radou. V průběhu kalendářního roku může předseda soudu po projednání s příslušnou soudcovskou radou rozvrh práce změnit, jen jestliže to vyžaduje potřeba nového rozdělení prací u soudu. V rozvrhu práce soudu se zejména jmenovitě určují soudci tvořící senát, a další osoby, které budou působit v jednotlivých soudních odděleních. Stanoví se také způsob rozdělení věcí mezi jednotlivá soudní oddělení a určí se soudci, kteří budou zastupovat v jednotlivých odděleních soudce, kteří nemohou věc z důvodu nepřítomnosti nebo vyloučení anebo z jiných důvodů stanovených zákonem projednat a rozhodnout.

Nejvyšší správní soud ověřil z (veřejně dostupného) rozvrhu práce Krajského soudu v Praze, uveřejněného na www.justice.cz, že jak JUDr. Dalila Marečková tak i Mgr. Jitka Zavřelová (na jejichž pozici došlo v senátu ke změnám) byly zařazeny do senátu 46 A; Mgr. Jitka Zavřelová je i členkou senátu 47 A, který senát 46 A zastupuje.

pokračování

Jestliže tedy věc napadla do senátu 46 A (specializovaného na věci správního soudnictví), kde byla také projednána a rozhodnuta, přičemž personální obsazení senátu odpovídalo rozvrhu práce, nebyla stěžovatelka svému zákonnému soudci odňata; *zákonným soudcem* se rozumí příslušné soudní oddělení, v němž soudci rozhodují ve složení předvídaném rozvrhem práce (viz například nálezn Ústavního soudu ze dne 21. 1. 1999, sp. zn. III.ÚS 293/98, dostupný z <http://nalus.usoud.cz>). Řízení před krajským soudem proto nebylo stíženo zmatečností [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.].

Shora uvedený závěr ovšem nelze interpretovat tak, že výše popsané změny v obsazení senátu nemohou představovat *jinou vadu řízení* před krajským soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost následně vydaného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Pokud jde o zřejmý rozpor mezi protokolem o jednání a písemným vyhotovením rozsudku (v protokolu o jednání ze dne 21. 5. 2013 je uvedeno, že probíhalo před senátem složeným z Olgy Stránské, JUDr. Milana Podhrázkého a Mgr. Jitky Zavřelové, zatímco v písemném vyhotovení rozsudku, který byl na tomto jednání vyhlášen, se uvádí, že ve věci rozhodl senát složený z Olgy Stránské, JUDr. Milana Podhrázkého a JUDr. Dalily Marečkové), bylo nutno ověřit, kteří soudci se na samotném rozhodování skutečně podíleli. Zdejší soud proto postupem dle § 32 odst. 4 a 3 jednacího řádu Nejvyššího správního soudu (dostupného z www.nssoud.cz) otevřel protokol o hlasování. Z tohoto protokolu bylo zjištěno, že senát dne 21. 5. 2013 rozhodoval ve složení, které je uvedeno na protokolu o jednání, tj. předsedkyně senátu Olga Stránská, soudce JUDr. Milan Podhrázký a soudkyně Mgr. Jitka Zavřelová. Toto složení senátu mělo být proto uvedeno v záhlaví písemného vyhotovení rozsudku. Pokud se tak nestalo, jde dle názoru Nejvyššího správního soudu o zjevnou chybu, která vznikla nejspíše přehlédnutím při písemném vyhotovování rozsudku; taková chyba ovšem nemůže mít vliv na jeho zákonnost a postačila by i jen její oprava v jednotlivých stejnopisech rozsudku, bez nutnosti vydávání opravného usnesení.

Nejvyšší správní soud se zabýval nicméně také tím, zda na zákonnost napadeného rozsudku nemohl mít vliv fakt, že se jednání dne 21. 5. 2013 konalo před senátem v jiném složení, než v jakém zasedal na prvním jednání dne 2. 4. 2013. Podle § 119 odst. 3 občanského soudního řádu (ve spojení s § 64 s. ř. s.) platí, že *došlo-li ke změně v obsazení soudu, předseda senátu na začátku dalšího jednání sdělí obsah přednesů a provedených důkazů*. To se v posuzovaném případě nestalo; nebylo toho však třeba. Nelze totiž přehlédnout, že první jednání ve věci sice bylo formálně zahájeno, poté však bylo ihned odročeno, aniž by zazněly přednesy účastníků, bylo prováděno dokazování, apod. Ustanovení § 119 odst. 3 občanského soudního řádu tedy porušeno nebylo a samotnou změnou v obsazení senátu tak stěžovatelka nemohla být ani z tohoto pohledu nikterak krácena na svých procesních právech.

Kasační stížností je krajskému soudu dále (a především) vytýkáno, že se námitkami stěžovatelky zabýval pouze zčásti, respektive že se s převážnou částí námitek a předložených dokumentů vůbec nevyřadil pro jejich údajné opožděné uplatnění; stěžovatelka je přitom přesvědčena, že všechny žalobní body uplatnila včas. Jelikož je řízení dle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. ovládáno zásadou dispoziční [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., § 75 odst. 2 věta první s. ř. s.], je nutno primárně posoudit, jaké žalobní body byly uplatněny a následně vyhodnotit způsob, jak se s nimi krajský soud v rozsudku vyrovnal.

Stěžovatelka v projednávané věci v žalobě ze dne 20. 4. 2012 pouze velmi stručně vymezila, v čem spatřuje pochybení žalovaného; k žalobě přiložila dále listinu nazvanou „*Průběh událostí kolem vrtu ST-10 M. T., tak jak jsem byla informována*“ a dále celou řadu listin, týkajících se správního řízení (a to i jiného správního řízení, týkajícího se povolení stavby studny

jiného jejího souseda). Žaloba v takovém znění na první pohled vzbuzuje pochybnosti o své projednatelnosti, tj. zda vůbec splňuje náležitosti žaloby ve smyslu ustanovení § 71 s. ř. s. Dne 14. 3. 2013 doplnila stěžovatelka do spisu podání nazvané „*Moje poznámky ke Zprávě o šetření*“ a rovněž Zprávu o šetření veřejného ochránce práv ze dne 6. 11. 2012. Na č. l. 143 je žurnalizováno podání nazvané „*Průběh událostí (s doplněním) kolem vrtu ST-10 M. T., tak jak jsem byla informována*“. Dne 23. 4. 2013 došlo krajskému soudu podání zvané „*Oprava žaloby*“, které bylo reakcí na usnesení krajského soudu ze dne 5. 4. 2013, č. j. 46 A 23/2012 – 148, kterým bylo stěžovatelce uloženo, aby opravila navrhovaný výrok žaloby tak, že data a čísla jednací napadených rozhodnutí uvede do souladu se skutečným stavem; to stěžovatelka učinila. Následně dne 17. 5. 2013 došlo do soudního spisu vyjádření stěžovatelky, sepsané a podané jejím zástupcem.

Podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. musí být ze žalobních bodů patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Při posuzování toho, zda žaloba obsahuje žalobní body podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., je třeba vycházet z rozsudku rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, publikovaného pod č. 2162/2011 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), z něhož se podává, že „*[s]myslem uvedení žalobních bodů [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] je jednoznačné ustavení rámce požadovaného soudního přezkumu ve lhůtě zákonem stanovené ke podání žaloby. Zákonný požadavek je proto naplněn i jen zcela obecným a stručným - nicméně srozumitelným a jednoznačným - vymezením skutkových i právních důvodů tvrzené nezákonnosti nebo procesních vad správního aktu tak, aby bylo zřejmé, v jaké části a z jakých hledisek se má soud věci zabývat.*“ Rozšířený senát tímto rozsudkem potvrdil i právní názor, vyjádřený v rozsudku zdejšího soudu ze dne 2. 8. 2007, č. j. 2 Azs 54/2007 – 42, který se vyslovil tak, že „*[z]a žalobní bod, u něhož je třeba pokusit se o jeho doplnění a upřesnění, je nutno považovat každé vyjádření žalobce, z něhož byt' i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že tento má napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu za nezákonné. Pouze takovýmto – ve prospěch žalobce extenzivním – vykladem pojmu žalobního bodu lze naplnit ústavní požadavek řádného přístupu k soudní ochraně před rozhodnutím veřejné správy ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Koncentrace žalobních bodů daná lhůtou pro jejich uplatnění nemůže být totiž vykládána tak, že by pro žalobce vytvářela překvapivé situace a vysokou míru nejistoty o tom, co ze svých námitek proti žalobou napadenému rozhodnutí se mu podařilo procesně účinným způsobem uplatnit a co nikoli. Účelem lhůty k uplatnění žalobních bodů je totiž toliko časové fixování základního rozsahu toho, co bude předmětem soudního přezkumu správního rozhodnutí, tak, aby byla zajištěna patřičná míra právní jistoty účastníků řízení a rychlost řízení.*“

Z žaloby (a na ní navazujících podání) je v posuzované věci seznatelné, že stěžovatelka s napadeným rozhodnutím nesouhlasí a žádá jeho zrušení. Uvedla, že dosud nedostala žádné informace k provedenému vrtu, nebylo jí dovoleno udělat si patřičné fotokopie a z toho důvodu se ani nemohla vyjádřit ke správnímu řízení. Stěžovatelka zpochybnila hydrogeologický posudek s tím, že takový posudek, zpracovaný před provedením vrtu, není již po provedení vrtu směrodatný. Namítala chyby tohoto posudku (nesprávné popisování situace a událostí) a napadla i chyby v postupu vodoprávního úřadu. Stěžovatelka vždy současně odkazovala na přílohy, které připojila k žalobě. Tvrdí, že nežádala o posudek zpracovaný před více než jedním rokem, nýbrž o informace o skutečně provedeném vrtu a plánované studni. Uvedla také, že nesouhlasí s některými interpretacemi jejích dopisů. Z takto formulované žaloby jsou sice patrné určité důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí, které stěžovatelka uplatňuje, pokud však jde o tomu odpovídající skutková i právní tvrzení, ta jsou jednoznačně nedostatečná. Je tedy zřejmé, že žaloba sice splňuje minimální požadavky na formulaci žalobních bodů, avšak bez dalšího (tedy bez jejího doplnění) není v žádném žalobním bodu meritorně projednatelná.

pokračování

Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích opakovaně uvedl, že není povinností soudu vyzývat žalobce k odstranění těchto vad v případech, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod, ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., za situace, kdy by doplnění žaloby ve lhůtě vyplývající z § 71 odst. 2 *in fine* s. ř. s. již nebylo objektivně možné (viz například rozsudky ze dne 30. 5. 2007, č. j. 2 Azs 158/2006 - 85, a ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, publikovaný pod č. 113/2004 Sb. NSS). Ustanovení § 71 odst. 2, *in fine* s. ř. s. ovšem stanoví lhůtu pouze pro rozšíření žaloby na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo o další žalobní body, a tedy (v souladu s konstantní judikaturou) i pro doplnění žalobního bodu do podání, které dosud žádný žalobní bod neobsahovalo; tato lhůta však nedopadá na odstranění jiných vad žaloby. Vady žaloby (tedy nyní posuzovaný případ, kdy je formulován alespoň jeden žalobní bod, avšak způsobem, který není dostatečným pro jeho věcné projednání) jsou naopak odstranitelné postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., podle kterého předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu, která musí být přiměřená. Nejde-li tedy o situaci, kdy podání neobsahuje žádný žalobní bod, ale kdy žalobní bod formulován byl, avšak nedostatečně přesně, je soud povinen usnesením vyzvat podatele k opravě nebo odstranění vad podání tak, aby mohlo být věcně projednáno.

Ze soudního spisu však nevyplývá, že by se městský soud pokoušel o odstranění vad žaloby ve smyslu výzvy k doplnění skutkových a právních tvrzení, vztahujících se k nedostatečně formulovaným žalobním bodům; krajský soud pouze stěžovatelku vyzval, aby odstranila chyby v označení napadených rozhodnutí, která požadovala zrušit. Žalobu projednal, ačkoliv (jak již bylo uvedeno) k tomu nebyla bez dalšího způsobilá. Nesprávně se tedy spokojil jen s naprosto obecně formulovanými žalobními body (respektive s jedním – prvním - žalobním bodem, neboť další argumentaci nepovažoval ani za základ žalobních bodů), bez přihlídnutí ke konkrétním okolnostem stěžovatelčiny situace. Tato vada, kterou krajský soud řízení zatížil, pak měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, neboť stěžovatelce byla upřena její garantovaná procesní práva. Je totiž zřejmé, že velmi obecná žaloba, v níž absentují řádně formulované žalobní body, nemůže být úspěšná. Krajský soud měl proto stěžovatelku vést k odstranění této překážky řízení tak, aby věc mohla být řádně projednána a rozhodnuta (srov. I rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, publikovaný pod č. 2162/2011 Sb. NSS). Na daný případ dopadají i závěry Ústavního soudu, vyjádřené v nálezu ze dne 4. 11. 1999, sp. zn. III. ÚS 61/97, který se sice týká občanského soudního řízení, nicméně jeho závěry jsou obecně aplikovatelné i pro soudní řízení správní. Ze jmenovaného nálezu se podává, že *„pokud procesní právní úkony účastníků řízení obsahují zjevnou nesprávnost, jejíž odstranění umožňuje rovněž odstranit nedostatek podmínek řízení, přičemž konstatování této zjevnosti nevyžaduje procesní aktivitu soudu (např. dokazování), je nutno účastníkům řízení dát příležitost tuto nesprávnost odstranit. Opakem tohoto postupu je přepjatý formalismus, jehož důsledkem je sofistickované zdůvodňování zjevné nespravedlnosti, a tím dotčení smyslu § 1 občanského soudního řádu a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“*

Ve vztahu k žalobním tvrzením, uvedeným pod body č. 2 a 3 žaloby (šlo zejména o výhrady ke způsobu pořizování hydrogeologických posudků a jejich obsahu a o tvrzenou dezinterpretaci některých podání stěžovatelky správními orgány), je vhodné doplnit, že krajský soud pouze konstatoval, že je za žalobní body nepovažuje, neboť jde o vyjádření ke správnímu řízení a nejedná se o tvrzení, v čem by měla spočívat nesprávnost napadeného rozhodnutí. Vůbec se přitom nezabýval poznámkami stěžovatelky ke Zprávě o šetření veřejného ochránce zpráv, touto zprávou samotnou ani vyjádřením ze dne 16. 5. 2013 či dalšími listinami; přitom právě tyto podklady mohly obsahovat rozvedení žalobních bodů (včetně těch, uvedených pod body 2 a 3), které je přípustné i po uplynutí lhůty k podání žaloby.

Celkově lze tedy konstatovat, že zjištěné vady v řízení před krajským soudem měly samy o sobě za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Krajský soud zatížil řízení zásadní vadou hned v počátku (po napadení žaloby), tudíž i jeho veškerý další postup v řízení nemohl z tohoto pohledu obstát. Shledaná vada řízení tedy naplňuje kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.).

S ohledem na fakt, že důvodem pro zrušení napadeného rozsudku byla procesní vada, kterou bylo řízení před krajským soudem stíženo již od počátku, nezabýval se Nejvyšší správní soud dalšími stěžovatelkou uplatněnými kasačními důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť by to bylo předčasné.

V dalším průběhu řízení se krajský soud bude opětovně důsledně zabývat otázkou formulace konkrétních žalobních bodů, k jejichž upřesnění postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. stěžovatelku vyzve usnesením a stanoví jí k tomu přiměřenou lhůtu. V návaznosti na to vyhodnotí, zda jsou některé ze žalobních bodů včasné a způsobilé projednání, či zda jsou opožděné či neprojednatelné pro neurčitost. Dle výsledku tohoto posouzení následně věcně vypořádá včasné a určitě uplatněné žalobní námitky, a to nejen v kontextu obsahu správního spisu vodoprávního úřadu a žalovaného, ale zvaží i potřebu provedení navrhovaných důkazů (v návaznosti na projednatelné žalobní body).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 3, věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2014

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu